

**Osallistumis- ja
arviointisuunnitelma
2.1.2013, päivitetty 23.6.2015**

**TAMPEREEN KESKUSTAN
STRATEGINEN OSAYLEISKAAVA**

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus

"Kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Kaavoituksen vireille tulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista ja osallistumis- ja arviointimenettelyistä."

Suunnitelman tarkoituksena on kertoa, miksi kaavaa laaditaan, miten asia etenee ja missä vaiheessa siihen on mahdollisuus vaikuttaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

1. Johdanto

Kaupunkien keskustat ovat jatkuvassa muutoksessa, jonka hallitseminen vaatii kokonaisvaltaista suunnittelua. Edellinen Tampereen keskusta-alueen maankäyttöä koskeva yleiskaavatyö aloitettiin yli 20 vuotta sitten. Kaavatyön jälkeen on valmistunut merkittävä määrä visioita ja suunnitelmia, joilla on yhtymäkohtia Tampereen keskustan suunnitteluun. Viimeisimpiä niistä on Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040, jossa kaupunkiseudulle tavoitellaan sekä asukas- että työpaikkamäärien huomattavaa kasvua. Pelkästään Tampereen keskustan alueelle tästä kasvusta on ajateltu sijoittuvan 20 000 uutta asukasta ja noin 20 000 uutta työpaikkaa. Tampereen

keskustan kehittämiseen heijastuu myös maakuntakaavan uudistamisen lähtökohtana oleva Pirkanmaan kansainvälisen aseman vahvistaminen. Tärkeän pohjan keskustan strategiselle osayleiskaavalle muodostaa lisäksi keskustan kehittämisohjelma, jonka yhteydessä on tehty paljon keskustaan liittyvää suunnittelutyötä.

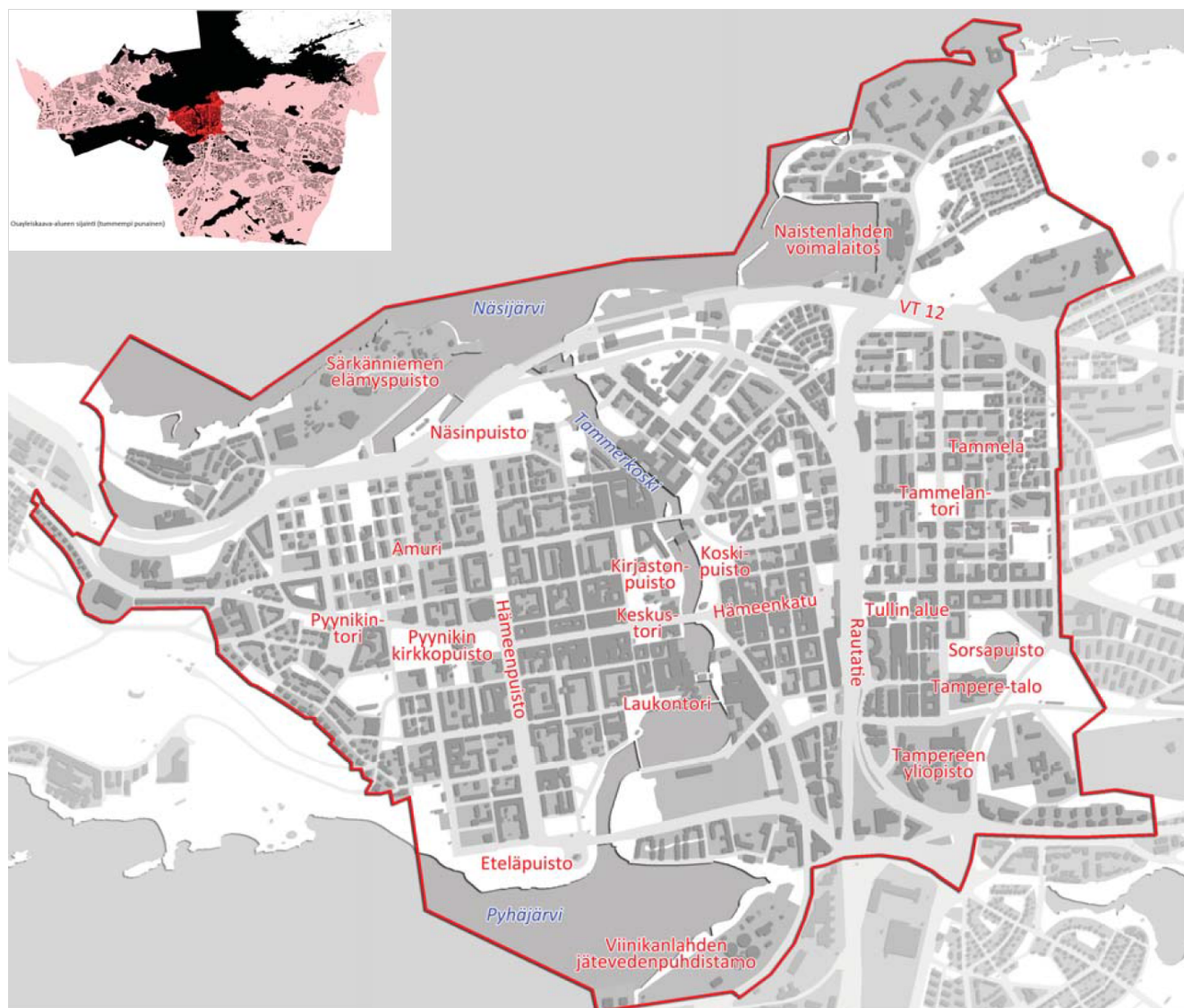
Keskustan strategista osayleiskaavaa (myöhemmin OAS:ssa keskustan yleiskaava) valmistelee kaupunkiympäristön kehittämisen maankäytön suunnittelun yleiskaavoitus. Lisäksi työssä on mukana useita kaupungin yksiköitä, joista keskeisimmin keskustahanke ja liikennesuunnittelu.

TAMPEREEN KESKUSTAN ELÄVYYS ON TÄRKEÄÄ KAUPUNGIN, KAUPUNKISEUDUN JA KOKO MAAKUNNAN KANNALTA!

2. Suunnittelualue

Suunnittelualueena oleva Tampereen keskustan alue on kaupunkiseudun ja koko Pirkanmaan maakunnan merkittävin keskus. Suunnittelualueen maapinta-ala on noin 6 km², ja sekä asukasluku että työpaikkojen määrä noin 40 000.

Pienempi kartta: Yleiskaava-alueen sijainti (tummempi punainen) Tampereen kantakaupungissa.

Isompi kartta: Keskustan yleiskaavan aluerajaus.

Suunnittelutehtävä

Kaavatyö on käynnistetty Tampereen kaupungin aloitteesta. Keskustan yleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Keskustan yleiskaava kumoaa vuoden 1995 keskustan osa-

yleiskaavan ja vuonna 2006 hyväksytyn keskustan liikenneosayleiskaavan sekä osia Kauppi-Niihaman ja Pyynikin osayleiskaavoista ja kantakaupungin yleiskaavasta.

3. Kaavan tavoitteet

Keskustan elinvoimaisuuteen pyritään vaikuttamaan mm. seuraavilla toimenpiteillä:

Keskustan asemaa urbaanin asumisen paikkana vahvistetaan

Keskustan roolia työpaikkojen keskittymänä kasvatetaan

Keskustassa edistetään kestävästä liikkumista ja tuetaan kehitystä valtakunnan-verkkojen solmukohtana

Keskustan kaupunkitiloista tehdään eläviä

Keskustan palvelujen saatavuuteen ja monipuolisuuteen panostetaan

Keskustan puistojen ja muiden yleisten alueiden virkistysarvoa ja käyttömahdollisuuksia parannetaan, viher- ja virkistysverkon jatkuvuudesta huolehditaan.

Keskustan kaupunkikuvan korkeasta laatutasosta huolehditaan

Keskustan rannat otetaan aktiiviseen käyttöön

4. Suunnittelun lähtökohdat

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

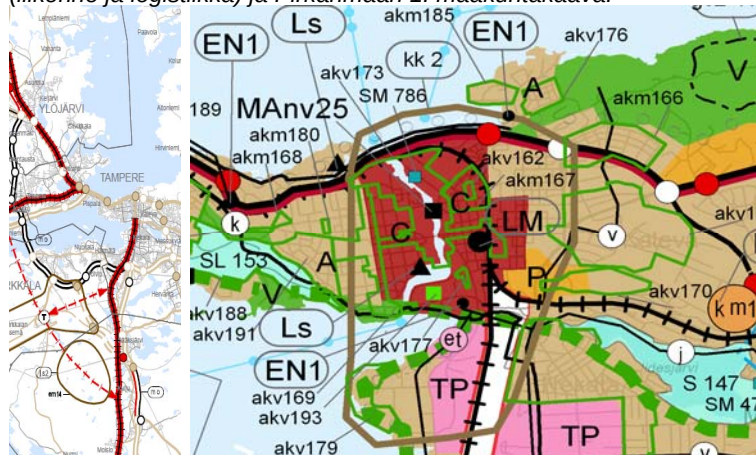
Tavoitteilla linjataan valtakunnallisesti merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä ja niiden toteuttamista on edistettävä mm. kuntien kaavoituksessa. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on esitetty tavoitteita mm. yhdyskuntarakenteesta, kulttuuriperinnöstä ja liikennejärjestelmästä. Museoviraston inventointi Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan otettava huomioon suunnittelun lähtökohtana.

Maakuntakaava

Tampereen ja keskustan alueella on voimassa Pirkanmaan 1. maakuntakaava, joka on vahvistettu ympäristöministeriössä 2007. Tampereen keskustan kannalta tärkeitä ovat varsinkin kaupunkikehittämisen kohdealue (kk 2) ja matkakeskus (LM). Pirkanmaan 2. vaihemaakuntakaava (liikennettä ja logistiikkaa ohjaava) on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2012. Kaavan yhtenä periaatteena on tavaraliikenteen vähentäminen Tampereen keskustassa. Keväällä 2015 nähtävillä olleessa maakuntakaava 2040:n luonnoksessa seudullinen jätevedenpuhdistamo on osoitettu Viinikanlahden sijasta Sulkavuoreen.

Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukaan ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa.

Voimassa olevat maakuntakaavat: 2. vaihemaakuntakaava (liikenne ja logistiikka) ja Pirkanmaan 1. maakuntakaava.

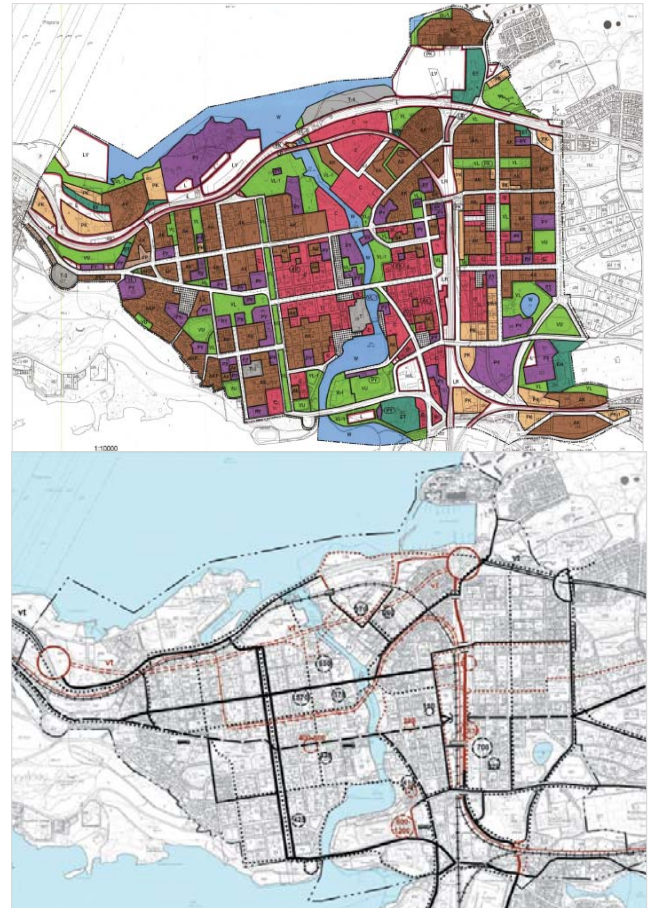
Kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040

Rakennesuunnitelma 2040 hyväksyttiin seutuhallituksessa 2014, ja Tampereen kaupunginvaltuusto hyväksyi sen osaltaan helmikuussa 2015. Asukaslukutavoitetta Tampereen keskustassa on nostettu edellisestä, vuonna 2010 hyväksytystä rakennesuunnitelmasta; vuoteen 2040 mennessä keskusta on esitetty rakennettavan asuntoja 20 000 asukkaalle. Suunnitelman merkitys kuntien toimenpiteille on ohjeellinen.

Yleiskaava

Tampereen keskustan maankäyttöä koskeva tuorein osayleiskaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 1995. Kaava ei ole oikeusvaikutteinen. Liikenneverkon osalta keskustassa on voimassa vuonna 2006 hyväksytty oikeusvaikutteinen keskustan liikenneosayleiskaava. Osayleiskaavojen tavoitteet ja ratkaisut ovat vanhentuneita tämän hetkisen kehityksen valossa. Kaava-alueen koillisosassa on pieneltä osalta voimassa Kauppi-Niihaman osayleiskaava ja kantakaupungin yleiskaava, eteläosassa kantakaupungin yleiskaava ja lounaisosassa Pyynikin osayleiskaava. Nyt laadittava keskustan yleiskaava korvaa aluetta koskevat aikaisemmin hyväksytyt yleiskaavat.

Kuvat: Osayleiskaava 1995 ja liikenneosayleiskaava

Asemakaava

Suunnittelualue on kokonaan asemakaavoitettu. Suunnittelualueella on voimassa erikäisiä asemakaavoja, joista vanhimmat ovat 1800-luvun lopusta.

Keskustan kehittämisohjelma

Tampereen kaupunginhallitus on asettanut Keskustan kehittämishankkeen strategiseksi hankkeeksi vuoden 2011 alusta. Hankkeen kehittämisohjelmassa "Viiden tähden keskusta" on esitetty yli 50 kehitettävää aluetta tai kohdetta. Kaupunginhallitus hyväksyi kehittämisohjelman päivityksen Keskustahankkeen jatkotyön pohjaksi kokouksessaan 6.5.2013. Kehittämisohjelman tuoreinta versiota on käsitelty kaupunginhallituksen suunnittelukokouksessa 9.2.2015, ja ohjelma on tulossa kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Kuva: Kehittämisohjelman pääpiirteet esittävä kartta.

Aluetta koskevat suunnitelmat ja selvitykset

Suunnittelualueelle on viime aikoina tehty ja tehdään useita kaavan sisältöön vaikuttavia suunnitelmia ja selvityksiä. Selvityksiä täydennetään tarpeen mukaan kaavatyön edetessä. Selvitysten johtopäätöksiä ja niiden vaikutusta kaavaratkaisuun esitetään kaavaselostuksessa. Ohessa tilanne tärkeimmistä selvityksistä ja suunnitelmista:

- Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998
- Tampereen arkkitehtuuriohjelma, 2007
- Kantakaupungin ympäristö- ja maisemaselvitys, 2008
- Museoviraston inventoimat valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009)
- Keskustan liikenneverkkosuunnitelma, raportti valmistui 4/2013
- Ydinkeskustan maanalaisen pysäköinnin ja huollon yleissuunnitelma, raportti valmistui 4/2013
- Tampereen keskustan kaupan rakenne 2012, raportti valmistui 1/2013
- Tampereen moderni kaupunkiraitiotie, yleissuunnitelma 2014. Hankkeen kehitysvaihe päättyy vuoden 2016 aikana.
- Pysäköintipolitiikkatyö, valmisteilla
- Tammelan yleissuunnitelma, 2012
- Tullin alueen yleissuunnitelma, valmistuu syksyllä 2015
- Asemakeskuksen kilpailu, 2014. Yleissuunnitelma valmistunee 2016.
- Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen Tampereella (EHYT), 2011
- Avoimien maisematilojen selvitys, raportti valmistui 3/2015
- Keskustan rakennettu kulttuuriympäristö, raportti valmistui 2013
- Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt, päivitys maakuntakaavaa varten, luonnos 1/2015
- Korkean rakentamisen selvitys keskusta-alueella, valmistunut 10/2012
- Ullakkorakentamisselvitys Tampereen keskusta-alueella, valmistunut 9/2013
- Keskustan järvenrantojen käyttöhistoriaselvitys, raportti valmistui 2013
- Palveluverkon kehittämissuunnitelmat, 2009-2010
- Arkeologinen selvitys, 2014

5. Vuorovaikutuksen järjestäminen

Osalliset, MRL 62 §

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 § mukaan ”kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.”

Osallisia ovat maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Kaava-alue on Tampereen keskus, joten voidaan tode-

ta, että kaikki tamperelaiset ovat tavalla tai toisella osallisia. Tunnistettuja osallisia ovat mm. seuraavat:

- Keskustan asukkaat, asukkaita edustavat yhdistykset ja alueelliset työryhmät (Alvarit) ym.
- Keskustan maanomistajat ja –haltijat, kiinteistönomistajat
- Keskustan yrittäjät ja yrittäjiä edustavat etujärjestöt
- Tampere tunnetuksi ry
- Muut yhdistykset ja yhteisöt
- Keskustassa työssä käyvät ja asioivat
- Viranomaiset: Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pirkanmaan Liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, Aluepelastuslaitos, Liikennevirasto, naapurikunnat
- Kaupungin toimialat

Tiedotustavat

Yleiskaavaprosessiin liittyvästä kuulemisesta ja yleisötilaisuuksista tiedotetaan kaupungin kuulutuksissa Aamulehdessä ja kaupungin internet-sivulla osoitteessa <http://www.tampere.fi/kaavatjakiinteistot/kaavoitus/kuulutukset.html>. Kaupungin ajankohtaisten asioiden tiedottamisen pääasiallinen keino on tiedote, jota jaellaan laajasti kaupungin sähköisten kanavien kautta. Tampereen kaupungin päivittäisviestinnän pääkanava on sivusto www.tampere.fi, jonka etusivulta uusimmat tiedotteet löytyvät. Keskustan yleiskaavan keskeisistä vaiheista kerrotaan tiedotteilla. Tarvittaessa järjestetään tiedotustilaisuuksia medially.

Keskustan yleiskaavalla on omat verkkosivut, joilta löytyy ajankohtaista tietoa ja taustamateriaalia. Sivujen osoite on <http://www.tampere.fi/keskustanyleiskaava>. Kaavoituksen verkkosivuilta löytyy yleistä tietoa maankäytön suunnittelusta. Yleiskaavaa voidaan esitellä kaupungin tiedotuslehdessä (Tampere-lehti), joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Keskustan yleiskaavasta voidaan kertoa myös kaupungin sosiaalisen median kanavilla.

Kaava-aineistoja esitellään Keskustorin koillislaidalla Palvelupiste Frencellissä:

Osoite: Frencellinaukio 2B

Sposti: palvelupiste.frencell(at)tampere.fi

Puhelin: 03 5656 4400

Vuorovaikutus

Yleiskaavan viranomaisyhteistyötä tehdään viranomaisneuvotteluissa ja muissa, tarvittaessa erikseen järjestettävissä työneuvotteluissa.

Yleiskaavatyöhön liittyen on lokakuun 2012 ja maaliskuun 2014 välisenä aikana järjestetty neljä asiantuntijaseminaaria. Keskustan yrittäjien kanssa on järjestetty neljä aamukahvitilaisuutta. Muiden osallisten kanssa yhteistyö pohjautuu lakisääteisen vuorovaikutuksen järjestämiseen ja sen lisäksi muuhun vuorovaikutukseen eri tahojen kanssa.

Nähtävillä olot ja palautteen antaminen

Kaavan vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) tiedotettiin lehti-ilmoituksella, kaupungin ilmoitustaululla ja kaupungin Internet-sivuilla. OAS oli nähtävillä Palvelupiste Frenckellissä ja kaupungin Internet-sivulla (MRA 30 §). OAS:aa täydennetään tarvittaessa prosessin aikana. Osallisilla on mahdollisuus esittää Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) neuvottelua OAS:n riittävästä ennen kaavaehdotuksen asettamista nähtäville (MRL 64 §).

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 62 § ja asetuksen (MRA) 30 § edellyttävät, että valmisteluaineisto asetetaan nähtäville ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipide määräajassa kirjallisesti tai suullisesti taikka erityisessä kaavaa koskevassa tilaisuudessa. Luonnosvaihtoehdot ja niihin liittyvä valmisteluaineisto olivat nähtävillä 3.4.–28.5.2014. Luonnoksista saatiin 13 mielipidettä ja 14 lausuntoa. Luonnoksia esiteltiin avoimessa yleisötilaisuudessa 9.4.2014.

Valmisteluvaiheessa alkuvuonna 2013 toteutettiin mm. karttapohjainen Internet-kysely (Harava) ja järjestettiin yleisötilaisuus. Luonnosten nähtävillä olon aikana järjestettiin yleisötilaisuus ja neljä kaupunkikävelyä, joiden kautta kerättiin tietoa koetusta kaupungista ja kehittämiskohteista. Kuntalaisosallistumisesta tiedotetaan erikseen lehtikuulutuksilla ja kaupungin Internet-sivuilla.

Aikaisemmin eri yhteyksissä kerättyä palautetta hyödynnetään kaavatyön aikana.

MRL 65 § ja MRA 19 § edellyttävät, että **kaavaehdotus asetetaan virallisesti nähtäville** vähintään 30 päivän ajaksi. Nähtävillä olon aikana osallisilla on oikeus tehdä kirjallinen muistutus kaavasta. Ehdotuksen nähtävillä olon aikana järjestetään avoin yleisötilaisuus. Ehdotus asetetaan **nähtäville 25.6.–4.9.2015 väliseksi ajaksi** Palvelupiste Frenckelliin (Frenckellinaukio 2B) ja kaupungin Internet-sivuille. Muistutus tulee jättää nähtävillä olon aikana. Ohjeet muistutuksen jättämiseen on tämän OAS:n viimeisellä sivulla. Yleiskaavaehdotusta esitellään **yleisötilaisuudessa ti 25.8.2015 klo 17.30-19.30** Galleria Nottbeckissä (Satakunnankatu 18).

Yleiskaavaehdotuksesta saadut muistutukset ja lausunnot käsitellään. Mikäli ne antavat aihetta muutoksiin, kaavaa tarkistetaan. Jos kaavaehdotusta muutetaan olennaisesti, se asetetaan uudelleen nähtäville (MRA 32 §). Kaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto. Kaavan hyväksymispäätökseen voi hakea muutosta valittamalla asiasta hallinto-oikeuteen.

6. Vaikutusten selvittäminen ja arviointi

MRL 9 §:n sekä MRA 1 §:n mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen vaikutukset. Vaikutuksia on selvitettävä siinä laajuudessa, että voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisen elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Näiden lisäksi keskustan yleiskaavassa korostuvat yleiskaavan sisältövaatimuk-

sista (MRL 39 §) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset, palveluiden saataavuus ja virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Vaikutusten arvioinnit pohjautuvat kaavaprosessin kuluessa ja ennen kaavaprosessia laadittuihin selvityksiin. Samanaikaisesti tehtävällä suunnittelulla ja vaikutusarvioinnilla pyritään parantamaan kaavan ohjaavuutta ja suunnitelman laatua. Vaikutukset kohdistuvat sekä kaava-alueelle että kaava-alueen ulkopuolelle. Laajimmillaan Tampereen keskustassa tehtävillä ratkaisuilla voi olla vaikutusta valtakunnallisestikin. Vaikutusalueen rajausta vaihtelee riippuen tarkasteltavista vaikutuksista. Vaikutusarviointi esitetään kaavaselostuksessa, ja osallisten on mahdollista antaa palautetta myös vaikutusarvioinnista.

7. Kaavoituksen aikataulu ja päätöksenteko

Kaavatyö on käynnistynyt 2011 lähtötietojen ja työohjelman laatimisella. Kaavatyön aloituspäätös tehtiin yhdyskuntalautakunnassa 8.1.2013.

Luonnoksen ja ehdotuksen nähtäville asettamisesta päätetään yhdyskunta-

lautakunnassa. Yleiskaava hyväksytään kaupunginvaltuustossa.

Yleiskaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen järjestetään viranomaisneuvottelu (MRL 66 §). Yleiskaava voi tulla kaupunginvaltuuston käsittelyyn aikaisintaan vuoden 2015 lopussa.

8. Yhteystiedot

Tietoa osayleiskaavan etenemisestä:

Kaupunkiympäristön kehittäminen, maankäytön suunnittelu:

Yleiskaavapäällikkö Pia Hastio, puh. 040 801 6917
Kaavoitusarkkitehti Dani Kulonpää, puh. 03 5656 5423
Projektiarkkitehti Aulikki Graf, puh. 040 800 7211

Kaupunkikehitysryhmä, keskustahanke:

Arkkitehti Minna Seppänen, puh. 040 150 9857
Projektiarkkitehti Veikko Vänskä, puh. 040 594 0923

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@tampere.fi
Postiosoite: PL 487, 33101 Tampere

Aineiston esittely:

Tampereen kaupunki, Asiakaspalvelu, Palvelupiste Frenckell
Osoite: Frenckellinaukio 2 B
Sähköposti: palvelupiste.frenckell(at)tampere.fi
Puhelin: 03 5656 4400

sekä kaavoituksen Internet-sivu:
<http://www.tampere.fi/keskustanyleiskaava>

Muistutukset yleiskaavaehdotuksesta ja palaute OAS:sta:

Tampereen kaupunki, Kirjaamo, PL 487, 33101 Tampere
Sähköpostiosoite: kirjaamo(at)tampere.fi

Käyntiosoite: Puutarhakatu 6

Mielipiteisiin pyydetään merkitsemään kaavan diaarinumero **TRE:3645/10.02.03/2012.**